

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Kommunarkivarie
Ebba Södersten

Kommunstyrelsen
2022-02-21

Svar på remiss: Riksarkivets remiss av nya föreskrifter om tekniska krav vid framställning av allmänna handlingar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att överlämna yttrande daterat den 31 januari 2022 till Riksarkivet som sitt svar på remiss av nya föreskrifter om tekniska krav vid framställning av allmänna handlingar, dnr RA-KS 2021/18.

Sammanfattning

Riksarkivet har skickat ut förslag på två nya föreskrifter om tekniska krav vid framställning av elektroniska handlingar, som ska ersätta föreskriften RA-FS 2009:2 om tekniska krav för elektroniska handlingar. Ett av de två förslagen, om tekniska krav vid framställning av elektroniska handlingar (TeK), föreslås gälla för den kommunala sektorn och granskas därför av Täby kommun i detta remissvar. Skillnaden mot tidigare är att Riksarkivet endast utfärdat föreskrifter som gäller för statliga myndigheter, men nu föreskriver för alla verksamheter som omfattas av arkivlagen, alltså även kommunala myndigheter.

Täby kommun anser att det i remissens konsekvensutredning inte är tillräckligt utrett om författningsförslaget TeK strider mot det kommunala självstyret, restriktivitet bör tillämpas när föreskrifter vänder sig gentemot kommunal sektor. Täby kommun anser också att de ekonomiska konsekvenserna för kommunal sektor inte är tillräckligt utredda i konsekvensutredningen. I sin helhet är det därför svårt för Täby kommun att ta ställning till konsekvenserna av författningsförslaget TeK.

Täby kommun ställer sig positiv till den breda och gedigna genomgången av format för elektroniska handlingar som presenteras i remissen. Det är ett

nödvändigt arbete som stödjer arkivverksamheter runt om i landet i arbetet med att tillgängliggöra och arkivera samhällsviktig information i elektronisk form.

På grund av remissens omfattning anser Täby kommun att remissinstanser i kommunal sektor givits för kort svarstid och att det borde beaktas att vissa kommuner tar ärendet genom flera instanser. Dessutom hade Täby kommun gärna sett att remissen haft en tydligare disposition och att den varit mer genomarbetad språkligt så att den blivit mer lättillgänglig.

Ärendet

Riksarkivet har remitterat två förslag på nya föreskrifter om tekniska krav vid framställning av elektroniska handlingar. Dessa ska ersätta föreskriften RA-FS 2009:2 Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om tekniska krav för elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling).

En av författningarna föreslås gälla för kommunal verksamhet: Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om tekniska krav vid framställning av elektroniska handlingar, TeK. Riksarkivet stödjer sig i ett bemyndigande i Arkivförordningen 2 § för att utfärda föreskrifter som gäller alla verksamheter som omfattas av 1-2 a §§ arkivlagen, vilket innefattar hela den offentliga sektorn och därigenom kommunala myndigheter.

Författningsförslaget TeK innehåller krav på i vilket format allmänna handlingar ska framställas för att det sedan ska gå att slutarkivera dem. Riksarkivet har i remissunderlaget bifogat en gedigen lista (cirka 100 sidor) på olika format och tekniska krav en allmän handling ska ha. Till exempel stadgar listan vilka specifika typer av PDF-format (Portable Document Format) som tillåts eller vilka format som ska gälla för kartor vid framtagande av detaljplaner. Att införa TeK innebär dels att kommuner inte längre själva får bestämma vilka format som ska användas för allmänna handlingar, dels påverkar det kommunens möjlighet att själva bestämma vilka format som ska gälla för bevarande av allmänna handlingar i sina egna riktlinjer för arkivering.

Det andra författningsförslaget, om arkivrättsliga krav vid framställningen av allmänna handlingar (ArK) kommer att gälla specifikt för statliga myndigheter och Täby kommun har därför inte granskat förslaget.

Riksarkivet uppger vidare att kommuner och regioner, som står utanför Riksarkivets tillsyn och är sina egna arkivmyndigheter, ska ta fram egna

arkivrättsliga föreskrifter för sin verksamhets hantering av elektronisk information utifrån TeK-föreskriften, jämförbara med ArK.

Täby kommun anser dock att det är ineffektivt och orealistiskt för varje kommun i Sverige att ta fram egna arkivrättsliga föreskrifter. Det hade varit önskvärt att Riksarkivet tidigare och mer genomgripande samarbetat med kommunal sektor i framtagandet av dessa författningsförslag.

Remissens konsekvensutredning är omfattande och till vissa delar svår att följa. För att man skulle ha kunnat ta ställning till författningsförslaget hade konsekvensutredningen och remissen i sin helhet behövt innehålla tydliga och välmotiverade konsekvenser och slutsatser av författningsförslaget samt motiveringar kring verkställighetsföreskrifter och det kommunala självstyret, dess kostnadsdrivande författningsförslag samt en översyn av remissens omfattning och utförande.

Täby kommuns motivering

Täby menar att konsekvenserna av författningsförslaget inte är tillräckligt utredda i förhållande till frågan om den kommunala självstyrelsen. Principen om den kommunala självstyrelsen anses utgöra en av grunderna för den svenska demokratin. Principen innebär att kommuner har en fri sektor inom sådana områden som inte är obligatoriska enligt lag inom vilken de kan ombesörja sina egna angelägenheter.

Mot bakgrund av detta menar Täby kommun att det i en konsekvensutredning är särskilt viktigt att en redovisning av författningsförslagets påverkan på den kommunala självstyrelsen framgår. Att Riksarkivet *kan* föreskriva mot kommunal sektor, innebär inte nödvändigtvis att Riksarkivet *ska* föreskriva mot kommunal sektor. I vart fall har Riksarkivet inte kunnat redovisa konsekvenserna för det kommunala självstyret, vilket de borde, och det går därför inte utifrån remissen ta ställning till om Riksarkivet ska föreskriva som förslaget.

En annan synpunkt på konsekvensutredningen är att det anförs att kostnaderna av förslaget redan följer av arkivlagen. För att kunna ta ställning till författningsförslaget hade det krävts att konsekvensutredningen beskrev vilka kostnader som kommunen och de kommunala bolagen kommer att drabbas av mot bakgrund av författningsförslaget. Därför kan inte Täby kommun ta ställning till om författningsförslaget omfattar ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Den största förtjänsten med förslaget till författning TeK, är en gedigen lista över format med genomgång av vilka format som ska användas, vilka standarder som gäller för formaten, hur det blir beständigt samt hur det ska valideras. Listan är dock varken komplett eller helt utredd och borde ha tagits fram i närmare samarbete med den kommunala sektorn.

Remissens omfattning, språk och disposition medför att det är svårt för läsare att få en klar uppfattning om vad remissen gäller. Dessutom anser Täby att remisstiden generellt sett var för kort för att kunna ta ställning till författningsförslaget. Kommunen begärde anstånd på svarstiden och fick dispens men anser att det ändå var för kort svarstid för kommuner och det hade varit bättre om kommunala myndigheter fick längre tid att svara redan från början.

Remissen omfattar cirka 1600 sidor och för att ta del av alla handlingar i remissen finns de via <https://riksarkivet.se/rafs/remiss>.

Ekonomiska överväganden

Täby kommun anser inte att Riksarkivets remiss innehåller tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till om författningsförslaget TeK innehåller några konkreta ekonomiska konsekvenser. Genomförs författningsförslaget kommer det dock sannolikt bli ett kostnadsdrivande arbete för kommunala myndigheter att anpassa sina verksamheter till föreskriftens krav på format för allmänna handlingar vid slutarkivering.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Ann-Charlotte Man
Chef verksamhetsutveckling

Bilagor

1. Yttrande från Täby kommun om Riksarkivets remiss av nya föreskrifter om tekniska krav vid framställning av allmänna handlingar dnr: KS 2021/334-00, daterad den 31 januari 2022
2. Missiv ”Remiss av Riksarkivets förslag till författningar”, dnr RA-KS 2021/18, daterad den 1 oktober 2021
3. ”Läsinstruktioner” , dnr RA-KS 2021/18, daterad den 1 oktober 2021

Expedieras

Riksarkivet, riksarkivet@riksarkivet.se. Ange i ämnesfältet att svaret avser FormatE, RA-KS 2021/18.